

OLAF vuonna 2020: petosten torjunta ja eurooppalaisten turvallisuuden takaaminen

Vuonna 2020 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) suojeli eurooppalaisia koronaviruspandemiaan liittyviltä väärennetyiltä ja huonolaatuisilta lääketieteellisiltä tarvikkeilta. Pandemiasta johtuvat sulkutoimet ja matkustusrajoitukset aiheuttivat uudenlaisia haasteita, joihin OLAF vastasi mukauttamalla työtapojaan. Se jatkoi haasteista huolimatta työtään EU:n talousarvion suojaamiseksi monimutkaisilta petosjärjestelmiltä, väärennöksiltä, salakuljetukselta, korruptiolta ja eturistiriidoilta. Se sai päätökseen yli 200 tutkimusta ja suositteli yli 293 miljoonan euron takaisinperintää pitäen näin huolta, että EU:n varoja käytetään asianmukaisella ja kaikkia hyödyttävällä tavalla.

OLAFin pääjohtaja Ville Itälä korosti OLAFin vuosikertomuksen 2020 julkaisemisen yhteydessä viraston työn tehokkuutta myös vuoden 2020 poikkeuksellisissa olosuhteissa. *"Pandemia ei pysäyttänyt petoksentehtäjiä. Tämä näkyy selvästi siinä, että OLAF paljasti tutkimuksissaan samanlaisia kilpailunvastaisen yhteistyön, eturistiriitojen, tarjousten manipuloinnin ja rahanpesun toimintamalleja kuin aiempinakin vuosina. Koronaviruksen tuomat uudet mahdollisuudet petoksiin, erityisesti väärennettyjen ja heikkolaatuisten kasvosuojusten ja käsihuuhteiden tuottoisat markkinat, asettivat OLAFille uusia haasteita vuonna 2020. Olen ylpeä siitä, miten kollegani onnistuivat vastaamaan näihin haasteisiin. Heidän osoittamansa selviytymiskyvyn, luovuuden ja joustavuuden ansiosta työmme eurooppalaisten turvallisuuden takaamiseksi jatkui lähes normaalisti pandemian aiheuttamista haasteista huolimatta."*

OLAFin tutkimustoiminta vuonna 2020:

- OLAF sai päätökseen **230 tutkimusta** ja antoi **375 suositusta** jäsenmaiden ja EU:n viranomaisille
- OLAF suositti, että **293,4 miljoonaa euroa** EU:n talousarviovaroja **peritään takaisin**
- OLAF aloitti **290 uutta tutkimusta**, jotka perustuivat sen asiantuntijoiden tekemiin **1 098 alustavaan analyysiin**.

Petostentorjuntatutkimusten suuntaukset:

Vuosikertomuksesta käy ilmi, että OLAFin tutkijat paljastivat covid-19-pandemiaan liittyvien lääkinnällisten tuotteiden ja henkilönsuojainten väärennösten lisäksi useita muita petollisen toiminnan suuntauksia vuonna 2020. Näihin kuuluivat

- erityisesti julkisiin hankintoihin liittyvät eturistiriidat sekä tuensaajien ja toimeksisaajien välinen kilpailunvastainen yhteistyö

- väärät tai ylimitoitettut laskut, korruptio ja eturistiriidat, jotka kohdistuvat maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevaan rahoitukseen ja joihin liittyy usein rahanpesu
- tutkimusrahoitukseen liittyvät petokset
- savukkeiden ja tupakan salakuljetus
- ympäristöön ja biodiversiteettiin liittyvät petokset.

Miljoonien eurojen arvosta petosyrityksiä

Aiempien vuosien tapaan yksi merkittävimmistä OLAFin yksilöimistä suuntauksista vuonna 2020 oli hankinta- ja tarjouskilpailumenettelyjen manipulointi EU:n varojen hankkimiseksi. Petosjärjestelyt ulottuvat monissa tapauksissa useisiin EU-maihin, ja niihin sisältyy monimutkaisia järjestelmiä laittomien tuottojen pesemiseksi. Esimerkiksi eräässä Romaniaa, Italiaa, Belgiaa ja Espanjaa koskevassa tapauksessa OLAF suositteli 25 miljoonan euron takaisinperintää. Kyseiset varat oli tarkoitettu tieinfrastruktuurin kehittämiseen, mutta rahat pestiin yhteenliitettyjen yritysten ja fiktiivisistä palveluista tehtyjen maksujen kautta. OLAF katsoi myös, että varojen myöntämisen yhteydessä esiintyi kansallisiin viranomaisiin liittyviä epäselvyyksiä. Vuosikertomuksessa esitellään myös muun muassa tutkimukseen, maatalouteen, maaseudun kehittämiseen ja sosiaalirahastoihin kohdistuvia petostapauksia. Joissakin tapauksissa EU:n varoja oli haettu väärennettyjen asiakirjojen perusteella. Useisiin tapauksiin liittyi myös rahanpesua.

Terveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojele

Covid-19-pandemian aiheuttama henkilönsuojainten kysynnän äkillinen ja valtava kasvu loi väärentäjille merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia. OLAF on jäljittänyt väärentäjiä maaliskuusta 2020 lähtien ja tunnistanut tähän mennessä yli 1 000 epäilyttävää toimijaa. Lisäksi se on auttanut takavarikoimaan pandemian yhteydessä miljoonia heikkolaatuisia tai väärennettyjä tuotteita – erityisesti kasvosuojuksia, käsihuhuhteita ja testipakkauksia. Yhteistyössä kumppaneidensa kanssa OLAF on suojellut eurooppalaisten terveyttä ja turvallisuutta pitämällä väärennettyjä elintarvikkeita ja juomia poissa EU:n markkinoilta. Eräässä operaatiossa esimerkiksi takavarikoitiin noin 1,3 miljoonaa litraa väärennettyjä viinejä ja muita alkoholijuomia. Myös ympäristöasiat näkyivät OLAFin toiminnassa, sillä petosten tekijät ja salakuljettajat keskittyvät toiminnassaan yhä enemmän ympäristöalaan. OLAF osallistui laittomien torjunta-aineiden takavarikointeihin ja esti useita tonneja laittomia kylmäainekaasuja pääsemästä EU:n alueelle. Vuonna 2020 OLAF takavarikoi yhdestä ainoasta kuljetuksesta 14 tonnia kylmäainekaasuja, joiden ympäristövaikutus olisi vastannut 38:aa Amsterdamin ja Sydneyn välistä edestakaista lentoa.

Savukkeita ja tupakkaa EU:n alueelta ja sen ulkopuolelta

Suuri osa OLAFin toimien kohteena vuosittain olevista salakuljetetuista tai väärennetyistä tuotteista on tupakkatuotteita. Vuonna 2020 OLAF ja sen kumppanit takavarikoivat yhteensä lähes 370 miljoonaa EU:n rajojen ulkopuolelta peräisin olevaa savuketta, jotka oli tarkoitettu laittomaan myyntiin EU:ssa. OLAF myös torjuu erittäin aktiivisesti

savukkeiden laitonta tuotantoa EU:ssa. Kolme vuotta sitten käynnistetyssä operaatiossa, johon osallistuu kymmenen maata, on takavarikoitu 95 miljoonaa laitonta savuketta ja 300 tonnia tupakkaa, tehty yli 200 pidätystä ja estetty arviolta 80 miljoonan euron taloudelliset vahingot. OLAF osallistui myös kolmeen merkittävään operaatioon, joiden kohteena oli vesipiipputupakka. Sen salakuljetus on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina.

OLAFin kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan [täällä](#).

OLAFIN tehtävä ja toimivaltuudet:

OLAFin tehtävänä on havaita, tutkia ja estää EU:n varoja koskevia petoksia.

OLAF hoitaa tätä tehtävää

- tekemällä riippumattomia tutkimuksia EU:n varoihin liittyvistä petoksista ja korruptiosta. Tavoitteena on, että EU:n veronmaksajien rahat menisivät perille hankkeisiin, joilla voidaan luoda työpaikkoja ja talouskasvua Eurooppaan
- parantamalla ihmisten luottamusta EU:n toimielimiin tutkimalla EU:n toimielinten henkilöstön ja jäsenten vakavia väärinkäytöksiä
- kehittämällä EU:n petostentorjuntapolitiikkaa.

Riippumattomassa tutkintatehtävässään OLAF voi tutkia petoksiin, korruptioon ja EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttaviin muihin rikoksiin liittyviä asioita, jotka koskevat

- EU:n menoja kokonaisuudessaan (suurimmat menoluokat ovat rakennerahastot, maatalouspolitiikka ja maaseudun kehittämisvarat, suorat menot ja ulkoinen apu)
- eräitä EU:n tuloja, pääasiassa tullimaksuja
- epäilyjä EU:n toimielinten henkilöstön ja jäsenten vakavista väärinkäytöksistä.

Kun OLAF on saanut tutkimuksensa päätökseen, on EU:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten tehtävä tutkia sen antamia suosituksia ja päättää jatkotoimista. Kaikkia asianomaisia henkilöitä pidetään syyttöminä, kunnes heidän syyllisyytensä on näytetty toteen toimivaltaisessa kansallisessa tai EU:n tuomioistuimessa.

Lisätietoja:

Jana CAPPELLO
Tiedottaja
Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)
Puhelin: (+32-2) 298 55 49

Chris JONES
Apulaistiedottaja
Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)
(+32-2) 299 16 06

Sähköposti: olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

